

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Минко Стоев Хаджийски

За доц.д.пс.н. Иван Стоянов Александров

Участник в конкурс за придобиване на академична длъжност „Професор” в професионално направление 3.2.Психология (Медицински психология), област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, обявен в Обявен в Държавен вестник, бр. 36 от 27.04.2018 г. , за нуждите на Филиал Сливен, Катедра Здравни грижи и Консултативен кабинет по психометрично и невропсихологично изследване в МБАЛ „Св. Марина" ЕАД-Варна.

1. Данни за кандидата.

Доц. д.пс.н. Иван Александров е роден на 1.12. 1976 г. в гр.Варна, където завършва средното си образование, а продължава висше във ВТУ „Св.Св.Кирил и Методий” – специалност „Психология”, където 2002 г. придобива бакалавърска степен. През 2011г. завършва магистърска програма във ВСУ „Черноризец Храбър”- „Психология и психопатология на развитието”. През 2008 г. придобива ОНС “доктор” по Военна психология, а през 2017 г. НС „доктор на науките” по Медицинска психология.

Професионалният му път и развитие се отличават с динамика и целенасоченост. За относително кратък период от време доц. Александров реализира впечатляващо присъствие и изяви в областта на военната и медицинската психология, работейки в различни институции - ВВМУ “Н. Й. Вапцаров” – Варна, Технически университет – Варна, Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов” – Варна. и др. Успоредно с научните занимания и търсения, кандидатът е извършвал практико-приложни дейности и перманентна преподавателска работа със студенти и специализанти. Ръководител е общо на пет докторанта, от които двама са защитили успешно

по научна специалност „Медицинска психология“. След заемане на АД „доцент“ е участвал в 8 престижни научни форуми. Своеобразен връх в кариерното му развитие е избирането му за Ръководител катедра „Здравни грижи“ Филиал на МУ-Варна гр. Сливен и негов зам. Директор. Заслужава внимание и фактът, че доц. Александров е член на изпитната комисия към Министерството на Здравеопазването за придобиване на медицинска специалност по клинична психология.

2. Данни за конкурса.

Конкурсът за професор по професионално направление 3.2. Психология /Медицинска психология/, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, е обявен Държавен вестник, бр. 36 от 27.04.2018 г. , за нуждите на Филиал Сливен, Катедра Здравни грижи и Консултативен кабинет по психометрично и невропсихологично изследване в МБАЛ „Св. Марина“ ЕАД-Варна.

В конкурса участва един кандидат и са спазени всички изисквания по Закона за развитието на академичния състав. Видно от приложената справка, същият е обезпечен с необходимата академична натовареност. По процедурата не се констатира нередности.

3. Описание на научните трудове.

В конкурса за професор доц.д.пс.н. Иван Александров участва с 1 бр. монография, 1 бр. автореферат на дисертация за НС „доктор на науките“ и 29 броя публикации в сборници и периодични издания, 13 публикации на английски език и 16 на български. По обем и в съдържателно отношение към тематиката на обявения конкурс, те напълно съответстват на заявката за професор по психология.

Като основен труд за рецензиране приемам монографията **„Посттравматично стресово разстройство. Клинико-психологични аспекти”** Същата е в общ обем от 169 страници с използване на 226 литературни източника, от които 54 на кирилица и 172 на латиница. Монографията разглежда един психопатологичен феномен, който е известен и изследван повече от 150 години, но винаги е оставял пространство да се каже „още нещо”. Това „още нещо” успешно е доловено и реализирано от кандидата. Най-общо то може да се определи като свързване или съвместяване на клинично-патологичния с психологическия дискурс на това невротично разстройство. Научната и практико-приложна стойност на монографията се определят от актуалната значимост на самия проблем, който днес намира нови и нови начини за проява с различни констелации от симптоми в клиничната картина и психологически аспекти. Като споделям напълно авторското виждане за приносите на труда, бих обърнал внимание на няколко момента, които според мен успешно допълват представата за посттравматичното стресово разстройство. Това е преди всичко синтетичното, но достатъчно ясно представяне на разстройството, включително неговата феноменология, епидемиология, етиологични фактори и клинични описания в литературно-теоретичен план. Това прави монографията интересна за четене и полезна като информация, както за специалисти, така и за по-широк кръг читатели. Най-съществената част обаче е намирам в „ Специфичните проявления на ПТСР” . В тази част на книгата са разгледани и описани такива след преживяни сексулно насилие, военни действия, тероризъм, ПТП и травматични увреди. Определено достойнство на тази част е описанието на 39 случаи. Това придава автентичност и реализъм на текста, още повече, че сам авторът е участвал в работа с такива случаи, като психолог изследовател и консултант. Намирам за приносно достойнство и подробното от 40 страници

разглеждане на ПТСР при деца. Ценността на това е показването на спецификата на проявлението при децата, дължаща се на особеностите на тяхната психика и понасянето на травматичния стрес.

Вторият значим по обем и съдържателен потенциал труд е представеният Автореферат на дисертация **„Детерминанти на личностното функциониране в процеса на лечение в болнична среда. Ресурси за психологична помощ”** за придобиване на НС „доктор на науките”. Тъй като авторефератът е достатъчно информативен, могат да се изведат и основните достойнства и приноси на самата дисертация, в чиято обсъждане съм участвал. Накратко това е едно интересно, мащабно и полезно изследване, което има редица приноси като:

- Идеята да се приема психологическата помощ като част от цялостния лечебен процес, макар и доказана у нас все още е новаторска и недостатъчно популярна в медицинските среди.
- Проблемът за психическата проблематика по време на лечението е поставен на основата за насочване на психологическата помощ.
- Направен е цялостен анализ на психологичните страни на боледуването, лечението и влиянието на средата, намерил израз в изведения **„Концептуален модел на психологичната помощ в болнични условия,,**

Като се вземат предвид състоятелната постановка и методика, както и реализирането на самото изследване, перфектния анализ на резултатите му и направените изводи, може да се каже, че доц. Александров се доказва като учен с иновативен стил, задълбоченост и вкус към детайлите.

Публикациите в сборници и периодични издания, общо 29 бр. в съавторство с авторитетни колеги, сам кандидатът определя в седем тематични области. Същите очертават широк поглед и изследователски

стремежи в различни страни на медицинската психология. Не без значение е и фактът, че 12 от тях са на английски език в престижни издания.

Първата тематична област (публ. № 1, 2, 12, 13, 24, 25) е свързана проучване на проблемите, феноменологията, диагностиката и симптоматиката на посттравматичното стресово разстройство и общите проявления на стреса при различни средови условия. Приносите тук са свързани с адаптиране на клиничко-психологични модели за изследване на параметрите на психично функциониране на пациенти с психични нарушения; Създаване на концептуален модел на клиничко-психологично изследване при посттравматично стресово разстройство и схема за психологическо консултиране.

Във втората тематична област (публ. № 3, 4, 7, 11) се представя от изследвания, свързани с ранното откриване и терапията на хора с хранителни нарушения. Приноси от концептуален и изследователски /научен/ характер са определени като психологичен подход за изследване и валидизация на тестове за ранно идентифициране на същите.

Третата тематична област (публ. № 5, 6,) е в сферата на обширно културално проучване на нагласите към самоубийство (публ. № 5, 6,). Те отразяват етапни резултати от продължаващо международно проучване. Основният досегашен практико-приложен принос е валидизацията на въпросник за англоговоряща популация и за български условия за изследване на нагласите към самоубийство и идентифициране на културални различия.

Четвъртата област(публ. № 8, 28). са в сферата на невропсихологията Изследвана е самооценката на когнитивното и на общото здравословно

състояние при пациентите с множествена склероза, което може да предостави ценна информация за качеството на живот, но също представлява важен показател в клиничните проучвания и при определяне на индивидуално насоченото терапевтично поведение. Изследвани са и способностите на тестова батерия за сензитивно и специфично улавяне на невропсихологична симптоматика. Приносът е в доказването на хипотезата, че с увеличаване на сензитивните към симптоми невропсихологични тестове в батерията, се увеличава общата ѝ специфичност.

Публикациите № 10, 26, 27 в **петата област** са в сферата на детската клинична психология. Представен е преглед на съвременните клинични тестове за скрининг и диагностика на разстройствата от аутистичния спектър (РАС). Разглеждат се нагласите, преживяванията и различните поведенчески и социални модели при родителите на деца с проблеми в развитието, като е представена обобщена информация от проведените диагностични интервюта и консултативни сесии с родителите. Обърнато е внимание и на ЕЕГ потенциалите и поведението при деца с хиперактивно разстройство с дефицит на вниманието.

Шестата тематична област (публ. № 9, 29) включва две публикации свързани с разработването на концептуални модели за вземане на решения в клинично-психологичната практика.

Седмата тематична област е в направление здравни грижи. В т. ч. Бременността при жени с епилепсия (публ. № 17, 20); Рисковете от инфектиране при извършване на манипулации от практикуващи медицински сестри и студенти по специалността, както и начините за тяхното понижаване (публ. № 14, 22, 23); Проблемите на захарния диабет, затлъстяването и понижената двигателна активност в детската възраст (публ. № 15, 16). На

сексуалното здраве в юношеската възраст са посветени две публикации (публ. № 19, 21). Принос към специализираната учебна литература е публикацията, представяща ролята на практическите занятия в подготовката на специалистите по здравни грижи (публ. № 18).

4. Преподавателска работа.

Още като докторант във ВВМУ „Н.Вапцаров” кандидатът води семинарни занятия по военна психология, лидерство и организационна психология.

В Техническият университет - Варна преподава в лекционни курсове по Обща и възрастова психология, Психология на девиантното поведение, Психология на девиантното поведение, Социална психология, Организационна психология.

Във ВСУ”Ч. Храбър” води практически курс на стажанти по клинична психология и психодиагностика в клиничната практика.

Основната преподавателска дейност на доц. Александров обаче е във МУ „Проф. д-р П. Стоянов” – Варна към катедра „Психиатрия и медицинска психология”. Като гл. ас и като доцент преподава Медицинска психология на студенти по медицина, дентална медицина, фармация и медицински мениджмънт. Освен това води лекционни курсове по Детска психология, Когнитивна психология и Психология на развитието.

Изнася и онлайн лекции и упражнения със студентите от филиала на МУ в гр. Сливен.

В богатия и разнообразен преподавателски репертоар доц Александров се изявява като интересен и търсен преподавател, който умело общува със студенти и колеги преподаватели. Научните му интереси са отразени във водените лекционни курсове и подобаващо оценявани.

5.Заклучение.

Като имам предвид по-горе изброените достойнства на научната продукция и равнопоставеността между научно-изследователска, експертна и преподавателска работа на доц. д.пс.н. Иван Александров, убедено препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да му присъдят академичната длъжност „Професор” по 2.3.Психология /Медицинска психология/.

02.08.2018г.

гр.В.Търново

Подпис:

/проф.д-р М. Хаджийски/